

Suvestinė redakcija nuo 2014-06-12 iki 2015-04-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [115-2666](#), i. k. 0961010ISTA00I-1611

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KRAUJO DONORYSTĖS
ĮSTATYMAS**

1996 m. lapkričio 12 d. Nr. I-1611
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato kraujo donorystės įgyvendinimo principus, tvarką ir sąlygas, donorų teises ir pareigas, kraujo donorystės subjektus bei transfuzijos ypatumus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

2. Kraujo preparatų gamybą ir jų vartojimą reglamentuoja kiti įstatymai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

3. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-918](#), 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Donoras** – sveikas asmuo, kurio sveikatos būklė atitinka Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus reikalavimus, savanoriškai duodantis kraujo ar kraujo sudėtinių dalių.

2. **Donoro kraujas** (toliau – **kraujas**) – iš donoro surinktas kraujas, susidedantis iš plazmos ir ląstelių komponentų (eritrocitų, trombocitų, leukocitų, kamieninių ląstelių) ir paruoštas transfuzijai ar toliau perdirbti.

3. **Kraujo donorystė** – priemonių visuma, apimanti visuomenės telkimą duoti kraujo, donorų atranką, kraujo ar jo sudėtinių dalių paėmimo, paruošimo transfuzijai ar toliau perdirbti, saugojimo bei transfuzijos veiklą.

4. **Kraujo donorystės įstaiga** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota valstybės asmens sveikatos priežiūros viešoji įstaiga ar jos padalinys, atsakingi už kraujo ar jo komponentų surinkimą ir ištyrimą, neatsižvelgiant į tai, kokiam tikslui bus naudojamas kraujas ar jo komponentai, ir už kraujo ir jo komponentų surinkimą, ištyrimą, perdirbimą, laikymą ir paskirstymą, jeigu kraujas ir jo komponentai naudojami transfuzijai, arba Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota įmonė, atsakinga už plazmos, naudojamos tik kaip pradinė medžiaga vaistiniams preparatams gaminti, surinkimą ir ištyrimą. Ši sąvoka neapima ligoninių kraujo bankų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, *Žin.*, 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

Nr. [XII-918](#), 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

5. **Kraujo komponentai** – terapiniam naudojimui skirtos sudėtinės kraujo dalys (eritrocitai, leukocitai, trombocitai, plazma), kurios gali būti paruoštos įvairiais būdais.

6. **Kraujo preparatai** – vaistiniai preparatai, pagaminti iš žmogaus kraujo ar plazmos.

7. **Ligoninės kraujo bankas** – ligoninės padalinys, laikantis ir skirstantis kraują ir jo

komponentus, turintis teisę atlikti kraujo ir jo komponentų suderinamumo tyrimus ir vykdyti transfuzinę veiklą išimtinai ligoninės reikmėms tenkinti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, *Žin.*, 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

8. Recipientas – asmuo, kuriam gydymo tikslu atliekama kraujo ar kraujo komponentų transfuzija.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, *Žin.*, 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

9. Transfuzija – kraujo ar kraujo komponentų perpylimas į žmogaus organizmą gydymo tikslu.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, *Žin.*, 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

II SKYRIUS

KRAUJO DONORYSTĖS ĮGYVENDINIMO TVARKA, SĄLYGOS IR PRINCIPAI. DONORŲ TEISĖS IR PAREIGOS

3 straipsnis. Kraujo donorystės veiklos principai

Kraujo donorystė remiasi donorystės savanoriškumo, donoro anonimiškumo, neatlygintinumo ir kraujo donorystės įstaigų pelno nesiekimo principais. Pelno nesiekimo principas netaikomas įmonėms, atsakingoms už plazmos surinkimą ir ištyrimą, jeigu plazma yra išimtinai pradinė medžiaga vaistinių preparatų gamybai. Donoro neatlygintinumo principas netaikomas šiose įmonėse duodantiems plazmą donorams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, *Žin.*, 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

4 straipsnis. Donorų atranka

1. Donoru gali būti kiekvienas sveikas ir veiksnus 18–65 metų asmuo, savanoriškai pateikęs raštišką sutikimą duoti kraujo ar kraujo sudėtinių dalių.

2. Apie asmens, nenurodyto šio straipsnio 1 dalyje, tinkamumą būti donoru sprendžia asmens sveikatos priežiūros specialistas vadovaudamasis Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytais kriterijais.

3. Prieš imant kraują ar kraujo sudėtinę dalį turi būti patikrinta donoro sveikata. Patikrinimo tvarką, privalomų tyrimų sąrašą, reikiamus sveikatos rodiklius bei donorų apklausos anketos formą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

5 straipsnis. Kraujo paėmimo iš donorų tvarka

1. Kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo iš donoro tvarką, davimo dozes ir dažnumą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Imti iš donoro kraują ar kraujo sudėtinę dalį galima kraujo donorystės įstaigoje arba jos išvažiavimo vietoje padaliniuose.

3. Imti iš donoro kraują ar kraujo sudėtinę dalį turi teisę tik sertifikata turintys asmens sveikatos priežiūros specialistai. Sertifikato kraujui imti išdavimo tvarką nustato kiti įstatymai ir teisės aktai.

6 straipsnis. Donorų imunizavimas

1. Donoro imunizavimas – donorui sutikus, svetimų baltymų suleidimas į jo organizmą, kad gamintųsi organizmo atsparumą gerinančios medžiagos (antikūnai).

2. Imunizuojamų donorų tikrinimo tvarką, imunizuoti tinkamo donoro sveikatos rodiklius, imunizavimo metodiką bei tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

7 straipsnis. Donorų teisės

1. Donoras turi šias teises:

- 1) gauti išsamią ir suprantamą informaciją apie iš jo paimto kraujo ar kraujo sudėtinių dalių kiekį, galimas kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo, imunizavimo pasekmes jo sveikatai;
- 2) reikalauti, kad iš jo paimtas kraujas ar kraujo sudėtinės dalys būtų panaudotos jo nurodytiems asmenims;
- 3) atsižvelgdamas į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintas normas, nustatyti galimo paimti iš jo kraujo ar kraujo sudėtinių dalių kiekį;
- 4) gauti informaciją raštu, kiek iš jo paimta kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;
- 5) reikalauti, kad būtų užtikrintos saugios kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo sąlygos;
- 6) būti atleistas nuo darbo kraujo ar kraujo sudėtinių dalių davimo dieną. Įmonių, įstaigų, organizacijų administracija neturi kliudyti darbuotojui kraujo ar kraujo sudėtinių dalių davimo dieną išvykti į kraujo donorystės įstaigą;
- 7) Vyriausybės nustatyta tvarka iš Valstybės biudžeto gauti kompensaciją;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

8) duoti kraujo ar jo sudėtinių dalių neatlygintinai;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

9) Vyriausybės nustatyta tvarka gauti garbės donoro vardą. Garbės donoras įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę gauti valstybinę pensiją.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, *Žin.*, 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

2. Įstatymai, kiti teisės aktai donorams gali numatyti ir kitų teisių.

7¹ straipsnis. Kompensacijos kraujo donorams

1. Donorui, davusiam 450 mililitrų kraujo arba 600 mililitrų plazmos, iš valstybės biudžeto mokama kompensacija, lygi dviejų dienų vidutiniam darbo užmokesčiui Lietuvos Respublikoje. Donorui, davusiam mažiau kaip 450 mililitrų kraujo arba mažiau kaip 600 mililitrų plazmos, iš valstybės biudžeto mokama kompensacija, lygi vienos dienos vidutiniam darbo užmokesčiui Lietuvos Respublikoje.

2. Vienos dienos vidutinis darbo užmokestis Lietuvos Respublikoje apskaičiuojamas užpraeito mėnesio prieš duodant kraują arba plazmą vidutinį darbo užmokestį, paskelbtą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, dalijant iš užpraeito mėnesio prieš duodant kraują ar plazmą darbo dienų skaičiaus. Užpraeito mėnesio prieš duodant kraują ar plazmą darbo dienų skaičius nustatomas pagal penkių darbo dienų savaitę.

TAR pastaba. Pagal šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalį 7¹ straipsnis netenka galios nuo 1997-07-01.

8 straipsnis. Donorų pareigos

Donoras privalo:

- 1) kraujo donorystės įstaigai pateikti raštišką sutikimą duoti kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;
- 2) kraujo donorystės įstaigai pateikti duomenis, kada ir kiek paskutinį kartą davė kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;
- 3) donoro apklausos anketoje pateikti visus jam žinomus duomenis apie savo esamas ar persirgtas ligas, žalingus įpročius;
- 4) kraujo ar kraujo sudėtinių dalių ėmimo metu laikytis asmens sveikatos priežiūros specialisto nurodymų.

9 straipsnis. Kraujo donorų registras

1. Duomenys apie donorus įrašomi Kraujo donorų registre.
2. Kraujo donorų registrą steigia ir jo nuostatus tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.
3. Atsakingasis Kraujo donorų registro tvarkytojas yra Sveikatos apsaugos ministerija.
4. Juridiniai ir fiziniai asmenys Kraujo donorų registro duomenimis turi teisę naudotis šio registro nuostatų nustatyta tvarka.

III SKYRIUS KRAUJO DONORYSTĖS SUBJEKTAI

10 straipsnis. Kraujo donorystės valdymas

Kraujo donorystės veiklą kontroliuoja ir koordinuoja Sveikatos apsaugos ministerija.

11 straipsnis. Kraujo donorystės įgyvendinimas

Kraujo donorystės įgyvendinimo subjektai yra kraujo donorystės įstaigos ir propaguojančios neatlygintą donorystę sveikatos priežiūros įstaigos, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija bei donorų asociacijos. Valstybė remia neatlygintą donorystę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

4 skyrius. Neteko galios nuo 2004-03-01

Skyriaus naikinimas:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, Žin. 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

V SKYRIUS TRANSFUZIJOS ATLIKIMO YPATUMAI

14 straipsnis. Neteko galios nuo 2004-03-01

Straipsnio naikinimas:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, Žin. 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

15 straipsnis. Pareiga pranešti apie su transfuzija susijusias komplikacijas

Asmens sveikatos priežiūros įstaiga Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka turi pranešti šiai ministerijai apie kiekvieną recipiento gyvybei gresiančią komplikaciją, įvykusią transfuzijos metu ar po jos, tačiau su ja susijusią. Sveikatos apsaugos ministerija turi išnagrinėti kiekvieną tokios komplikacijos atvejį.

VI SKYRIUS KRAUJO IR KRAUJO PREPARATŲ EKSPORTAS IR IMPORTAS

16 straipsnis. Kraujo ir kraujo komponentų eksportas ir importas

Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygas bei tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimą

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. sausio 1 d.
2. Šio įstatymo 3 straipsnis, 5 straipsnio 3 dalis, 7 straipsnio 1 dalies 7 punktas, 9, 12 ir 14 straipsniai įsigalioja, o 7¹ straipsnis netenka galios nuo 1997 m. liepos 1 d.

19 straipsnis. Siūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti atitinkamoms institucijoms iki 1996 m. gruodžio 20 d. priimti naujus, taip pat pakeisti bei papildyti esamus su Kraujo donorystės įstatymu susijusius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
kraujo donorystės įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/98/EB, nustatanti žmogaus kraujo ir kraujo komponentų surinkimo, ištyrimo, perdirbimo, laikymo bei paskirstymo kokybės ir saugos standartus bei iš dalies pakeičianti Direktyvą 2001/83/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 346).

Papildyta priedu:

Nr. [XII-918](#), 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1755](#), 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo 1, 2, 7, 11, 16 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir IV skyriaus bei 14 straipsnio pripažinimo netekusiais galios įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1147](#), 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo 2, 3 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-918](#), 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo Nr. I-1611 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas